

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

IV. Quomodo Leges tollantur per contrariam consuetudinem?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

do cessat causa motiva legis adaequata, seu in totum, ac respectu totius communitatis; quia tunc cessaret finis legis; ergo.

34. Dicitur, cessante causa motiva adaequata, sive in totum. Quia si ob plures causas motivas lex condita sit, & una causa cesset manentibus caeteris, non cessat obligatio legis. Sic v. g. cessante una causa, propter quam imposita sunt tributa, non illico cessat obligatio solvendi tributa, si aliae causae eorum perseverent. Et additur, & respectu totius communitatis: quia factis est dicendum, si causa legis cesset solummodo respectu particularis personae, seu in casu particulari. Ratio est: quia lex non respicit singularem tantummodo personas, sed totam communitatem; ergo adhuc manet eius obligatio, non obstante, quod causa ipsius respectu particularis personae, vel causae cessarit. Quinimo, quando dubitatur, utrum causa legis cessaverit in totum, & respectu totius communitatis, ac per consequens, an cessaverit obligatio legis, nec ne, praesumendum erit in favorem legis, & quod adhuc obliget: si quidem in dubio melior est conditio possidentis: atqui in tali casu lex possidet, cum conitet, legem latam esse, & dubitetur de ipsius sublatione; ergo.

Declaratur, & limitatur data responsio.

Q U A E S T I O I V .

Quomodo Leges tollantur per contrariam Consuetudinem?

35. **C**onsuetudo aliis verbis dicitur *Ius non scriptum*, ad differentiam Legum, seu Constitutionum, quae appellantur *Ius scriptum*. Porro generatim Consuetudo dupliciter sumitur; primo pro ipso usu, seu frequentatis actibus alicujus communitatis, & a nonnullis appellatur *Consuetudo facti*: secundo pro ipsomet jure, quod tandem ex eiusmodi diuturno usu, & frequentatis actibus nascitur. Et hoc posteriori modo *Consuetudo* aliud non est, quam jus quoddam moribus constitutum, quod pro lege suscipitur: in qua acceptione sermo nunc est de Consuetudine.

Consuetudo sumitur dupliciter.

36. Consuetudo generatim sumpta dividitur tripliciter, nempe in eam, quae est praeter legem, secundum legem, & contra legem. *Consuetudo praeter legem* (quae & *juris constitutiva* dicitur) est illa, quae reperitur in casibus a jure non decisis: unde hujus Consuetudinis vis est, constituere jus novum, ubi nulla lex posita fuit. *Consuetudo secundum legem* est, quae legem jam praesistentem supponit,

Consuetudo triplex, praeter legem, secundum legem, & contra legem.

Q

ponit, eamque vel deducit in usum, vel si ambigua est, interpretatur: & de hac loquitur illud commune dictum, *Consuetudo est optima legum interpres*, c. Cum dilectus. de Consuet. & L. 36. ff. de Legibus. Tandem *Consuetudo contra legem* (quæ & *Desuetudo*, seu *Consuetudo legi contraria* dicitur) est illa, qua lex vel usu nunquam recepta fuit, vel jam recepta usu contrario denuò tollitur, & abrogatur: & de hac præcipuè sermo est in proposito.

Lex humana
potest tolli
per consue-
tudinem
contrariam,
rationabilè
ramen & le-
gitimè præ-
scriptam,

37. CONCL. I. Lex humana potest tolli per consuetudinem contrariam, dummodò ea sit rationalis, ac legitimè præscripta. Ita omnes Doctores, & habetur expressè *cap. ult. de Consuetudine*, cum concordantiis. Dicitur notanter, *lex humana*: siquidem contra legem naturalem, ac Divinam, nulla currit consuetudo, quæ potius dicenda esset corruptela; quinimò *tantiò graviora sunt peccata, quanto diutius infelicem animam detinent alligatam*, ut cit. *cap. ult.* notatur. Hinc prava consuetudo pejerandi, blasphemandi, vel fornicandi, nunquam potest tollere legem Divinam de non pejerando, blasphemando, aut fornicando.

Quæ con-
suetudo
censetur
rationabi-
lis?

38. CONCL. II. Ea consuetudo generatim loquendo censetur rationalis, quæ nec Juri naturali, aut Divino adversatur, neque Jure Canonico reprobatur, neque peccandi licentiam aut occasionem præbet, neque aliâ ratione communi utilitati perniciosa est: quæ verò in aliquo horum deficit, censetur irrationabilis, & consequenter nunquam potest induci per actus legi contrarios. Ita Layman *lib. 1. tract. 4. c. 24.* & alij.

Solvitur in-
stantia.

39. Nec dicas. Omnis lex debet esse rationalis, & justa; ergo hoc ipso quælibet consuetudo legi contraria erit irrationabilis, atque injusta. Resp. enim negando consequentiam: quia nihil impedit, quòd lex secundum unam rationem, & in ordine ad certum finem seu respectum fuerit rationalis, simulque consuetudo eidem contraria secundum aliam rationem, ac sub diverso respectu ac fine, etiam sit rationalis: sic enim duæ contrariæ leges solent pariter esse rationabiles, prout videre est in mutatione, seu revocatione legum.

Consuetu-
do, quomo-
do dicatur
legitimè
præscripta?

40. CONCL. III. Consuetudo dicitur legitimè præscripta in tantum, quatenus tempore à legibus definito est continuata. Ita communis. Ratio est, quia consuetudo legitime præscripta idem est, ac usus longævus, seu longa consuetudo, prout patet ex *c. Cum consuetudinis. & cap. ult. de Consuet.* cum concordantiis. Quod ut magis intelligatur,

Per consue-

41. Quæres, quantum temporis requiratur, & sufficiat, ut
con-

consuetudo censeatur legitime praescripta, ita ut legem aboleat? ^{tudinaem}
Resp. I. Ad consuetudinem contra legem Civilem Principe ^{contraria}
ignorante inducendam requiritur, & sufficit decennium ^{decennio} Ita
communis. Ratio est: quia consuetudo, ut derogat legi Civili, ^{abrogatur}
debet esse longa, quae & sufficit, arg. L. i. C. *Qua sit longa consuetudo:*
atqui per longam consuetudinem intelligitur illa, quae decennio
duravit; nam decennium in Jure vocatur longum tempus. ^{l. x Civilis.}
Super longi, C. de Praescript. ibi: Super longi temporis praescriptione, quae ex de-
cem annis introduciuntur.

42. Resp. II. Loquendo de Legibus Ecclesiasticis, seu Ca- ^{An decenni-}
nonicis, quamvis multi Doctores distinguendum censeant in- ^{um pariter}
ter legem receptam, & nunquam receptam; & hanc quidem de- ^{sufficiat ad}
cennium per contrariam consuetudinem tolli concedant, ad illam ^{tollendam}
autem tollendam requiri quadraginta annos, asserant: ut volunt ^{legem Ca-}
Ludov. Engel *tit. de Consuetud. n. 15.* Layman *lib. 1. tract. 4. cap. 3. n. 4.* ^{nonicam?}
Navarrus, Zoësius, & alij plures. Nihilominus probabilius vi-
detur, iurique conformius non esse opus memoratâ distinctione,
sed generaliter ad abrogandam quamcunque legem Ecclesiasti-
cam vi contrariae consuetudinis, rationabilis tamen, sufficere de-
cennium. Ita Lessius *lib. 2. de just. & jure, cap. 6. num. 46.* Pirhing
tit. De Consuetud. n. 39. Christoph. Haunoldus *tract. 1. cap. 3. Controv. 2.*
n. 130. Sannig *distinct. 4. de Legibus, quaest. 1. n. 5.* & innuit Herincx
disp. 3. de Legibus quaest. 16. n. 217.

43. Ratio hujus posterioris sententiae est: quia ubi Jus non ^{Probatur}
distinguit, neque nos distinguere debemus: sed Jus nullibi di- ^{sententia}
stinguit inter legem Canonicam usu receptam, & non receptam; ^{affirmativa.}
ergo. Deinde cum acceptatio populi non requiratur ad intrin-
secam constitutionem legis humanae. ut dictum est superius (c) ^{(c) Dist.}
parum refert, num lex Pontificia sit aliquando recepta, nec ne; ^{1. quaest. 4.}
cum utraque jam habeat suam intrinsecam, & substantialem fir- ^{per totum.}
mitatem ac robur obligandi. Confirmatur eadem sententia:
quia non est inducenda discrepantia inter Jus Civile & Canoni-
cum, ubi non habetur expressa dispositio Juris in contrarium. *arg.*
c. 1. De novi operis nuntiat. atqui ad abrogandam legem Civilem
per contrariam consuetudinem sufficit decennium, ut dictum
num. 41. & in Jure Canonico quoad hoc non reperitur expressa
dispositio in contrarium; ergo.

44. Nec obitat quod *c. Auditis. de Praescript. & c. Cum Ecclesia.* ^{Solvuntur}
de Causa possess. & alibi, ad praescribendum contra bona, & jura Ec- ^{objectiones.}
clesiastica requiratur spatium quadraginta annorum. Resp. enim,
ibi

Q 2

ibi sermonem esse de præscriptione contra bona immobilia Ecclesiarum, atq; earum iura, utpote quæ sunt inftar bonorum immobilium; prout desumitur ex ipsometextu: non autem de præscriptione contra leges Ecclesiasticas, sive Pontificias. Alioquin enim, cum contra Romanam Ecclesiam non currat nisi sola centenaria præscriptio, c. *Cum vobis, de Præscript.* & alibi, leges Papales non nisi centenariâ præscriptione, seu consuetudine in contrarium, abrogari possent; quod est contra communem Doctorum.

TRACTATUS III. DE PECCATIS.

Ratio ordinis.

1. **P**osteaquàm visum est de Actibus Humanis generatim, nec non & de Conscientia, utpote Regula proxima eorundem, simulque de Legibus, quæ sunt Regula remota atque extrinseca ipsorum: merito subjungitur præsens Tractatus de Peccatis, utpote quæ fiunt per recessum à memoratis actionum nostrarum Regulis, ipsaque Lege Divina. Nam, ut inquit D. Ambrosius lib. de Paradiso, cap. 8. *Quid est peccatum, nisi prævaricatio legis Divinae, & celestium inobedientia præceptorum?* Pro ut id ipsum uberius declarabitur in progressu.

DISTINCTIO I.

De diversitate, & distinctione Peccatorum,

QUÆSTIO I.

Qua ratione Peccatum dividatur?

Peccatum generalissimè.

2. **N**on loquimur hic de peccato generalissimè sumpto, ac prout non solum reperitur in anima seu moribus, sed etiam in arte & naturâ: in qua acceptione generalissima